

L'Àmbit Literari

El diccionari de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) defineix la primera accepció de la paraula 'literatura' com a "art que usa com a mitjà d'expressió la llengua". És a dir, que la literatura és una activitat artística, com la pintura o la música, però que en la seua producció usa la llengua com a matèria primera. A més, té unes fronteres difuses i moltes de les seues característiques també són pròpies dels textos audiovisuals de ficció, de les lletres de les cançons, de la publicitat, dels còmics, etc.

Aquest àmbit es caracteritza per:

- **Participants.** El relat literari sol presentar una sèrie de veus intermèdies entre l'autor i el lector. En la narració hi ha la figura del narrador (la veu que conta la història). El teatre, en canvi, no ens arriba directament a través de la veu de l'autor, sinó a través de la dels personatges interpretats pels actors.
- **Gèneres.** La divisió tradicional, basada sobretot en característiques formals, estableix quatre grans gèneres: narració (ficció escrita en prosa), poesia (en vers), teatre (textos per a ser representats) i assaig (textos en prosa de reflexió). Però també hi ha gèneres mixtos: prosa poètica, narracions en vers, etc.
- **Finalitat.** La literatura té una finalitat estètica i lúdica, ja que pretén atraure l'atenció del lector produint-li sensacions diverses (emoció, divertiment, bellesa...). Es tracta d'una finalitat complexa, ja que, a més de la que li és pròpia, sempre en presenta alguna altra: narrar, descriure, etc.
- **Varietat lingüística.** La llengua, com hem dit, és la matèria primera amb què s'elabora la literatura i s'usa amb intenció artística. Això vol dir que el registre literari és una varietat de la llengua de formalitat elevada. Busca la connotació (els significats subjectius) de les paraules per a emocionar, i pot integrar tota la resta de registres (col·loquial, registres especialitzats) reelaborant-los. Per a aconseguir efectes estètics, també transgredeix les normes habituals de la llengua gràcies a l'ús de recursos retòrics (metàfora, hipèrbaton, hipèrbole, etc.).

La Narració Literària

Contar històries i narrar experiències ha sigut una de les activitats lúdiques que han utilitzat totes les societats de qualsevol època de la humanitat, les quals, a través del relat o de la contalla, han transmés fets reals o ficticis. La narració es presenta en una gran varietat de gèneres: el mite, la llegenda, el conte, la faula, l'epopeia, la novel·la, etc.

En aquest tipus de text, un narrador conta uns fets protagonitzats per uns personatges situats en un temps i en un espai, i en un determinat orde, bé seguint una seqüència cronològica natural, bé alternant-la, a fi de mantindre viu l'interès del lector o de l'oient.

Quan escrivim un relat, cal diferenciar dos elements bàsics: la **història** (què volem narrar) i el **discurs** (com ho volem contar). Allò que narrem, la història, són els fets que passen a uns personatges en un temps i en un espai determinats. En canvi, s'entén per discurs la manera com relatem la història: el tipus de narrador que utilitzem, des de quin punt de vista enfoquem el relat, com ordenem els fets, quins models textuais usem (diàleg, narració, descripció), quin estil de llengua emprem, etc. I és que una mateixa història pot contar-se de moltes maneres, ja que admet discursos molt diferents.

HISTÒRIA	DISCURS
<ul style="list-style-type: none">Fets o successosPersonatgesEspaiTemps (època, duració dels fets)	<ul style="list-style-type: none">Tipus de narradorPunt de vistaTemps (orde, duració del discurs)Model textual (narració, descripció, diàleg)

Els elements de la història són:

- Accions o successos:** són els fets protagonitzats pels personatges, amb els quals es compon l'argument.
- Personatges:** els actors que protagonitzen les accions; poden ser principals o secundaris, redons o plans, individuals o col·lectius.
- Espai:** lloc on ocorre l'acció. Pot ser real o imaginari.
- Temps de la història:** època en què transcorren els fets narrats i la duració (dies, anys).

Els elements del discurs són:

- Narrador/s:** la veu que conta el relat; pot situar-se dis o fora de la narració.
- Punt de vista:** el narrador pot mostrar un punt de vista objectiu dels fets, o bé contar-los des de la visió subjectiva d'un personatge.
- Temps del discurs:** els fets poden presentar-se en l'orde cronològic natural, o bé en un orde alterat (retrospecció, anticipació). La duració es pot ajustar al temps real (per exemple, en un diàleg) o bé reduir-se mitjançant el·lipsis o resums.
- Models textuais:** la tipologia textual predominant del relat és la narració, però sovint trobarem seqüències textuais de tipologia diferent, sobretot la descripció (per a presentar-nos els personatges i tot el que els envolta) i el diàleg (reproduït en estil directe o indirecte).

L'estructura d'un text narratiu consta, habitualment, de tres fases o parts:

- Plantejament o situació inicial:** marc contextual, presentació dels personatges, del moment i de l'espai en què s'inicia l'acció o el conflicte.
- Nuc o procés:** s'explica el desenvolupament de les accions, encadenades temporalment i lògicament, que fan els personatges per a resoldre el conflicte o el problema inicial.
- Desenllaç o resolució final:** es presenta la situació final del conflicte, el final pot ser obert o tancat (depenent de la possibilitat de continuïtat o no del relat). Les narracions poden incloure un altre element, una mera de tesi o lliçó moral que es desprén del sentit global de la història.

En relació amb la llengua de la narració, destaquem aquests dos aspectes:

- Correlació de temps verbals:** predominen les diverses formes del passat. En l'acció, generalment usem la combinació de pretèrit perfet simple o perifràstic amb l'anterior i el plusquamperfet; en la descripció, en canvi, l'imperfet. No obstant això, el present s'usa en alguns casos, com, per exemple, en les narracions històriques.
- Connectors:** en el relat de les accions abunden els connectors temporals (*primerament, després, a continuació, abans, etc.*) i els connectors causals i consecutius (*perquè, ja que, per això, en conseqüència, encara que, no obstant això, així que, de fet, etc.*).

- A pesar que es tracta del fragment curt d'una novel·la, determineu en el text següent les parts que conformen l'estructura. Després, identifiqueu-hi algunes de les característiques del text narratiu.

Vam distribuir l'equipatge entre nosaltres i els xerpres i, deixant els Land-Rover en lloc segur, vam partir de Namche Bazaar sota un cel aclarit. Feia molt de fred, però la neu era escassa, i la puresa excepcional de l'aire semblava aproximar el gran cim gelat del Kangteka. Vam decidir muntar el campament base prop de Tyangboche, al peu d'un promontori rocós sobre el qual s'alçava el monestir. Pins, avets i cedres protegien aquell lloc, i un rierol d'aigua clara el vorejava. Allí viuríem durant els mesos següents.

Ens vam dividir en tres grups. El primer el van formar Robbins, Fox i Hamm. El segon, Burrows, Stoner i Llewelyn. I en el tercer, que havia d'endinsar-se en l'alta vall del Dudh Kosi, estàvem Olson, Moti Chandra i jo.

Vaig pujar amb el meu grup al promontori de Tyangboche i després vam emprendre una difícil travessia per un bosc molt espès, fins que vam poder descendir a l'Imja Khola i arribar al peu d'un segon promontori. Després vam recórrer una altra zona boscosa i vam arribar a una gran extensió de bruguerar obert. Com que fosquejava, ens vam acomodar en una cabanya de pastors de iacs. A l'endemà vam arribar a la riba del riu Dudh Kosi. El vam creuar i, amb ajuda dels xerpes, vam escalar penosament una paret rocosa d'uns cinc-cents metres. Núvols densos, esquingalls de boira i ràfegues de neu ens van acompanyar fins a la nit. Vam acampar a Macherma, un llogaret desert de cinc o sis cabanyes. De sobte em vaig fixar en un punt de llum molt brillant, que gairebé surava sobre el meu cap.

—És un planeta —vaig afirmar.

—No hi ha cap planeta que brille tant —va replicar Olson.

Vam consultar Lakpa Tschering, el guia. Va esclafir a riure.

—És el foc d'un pastor —va explicar.

Semblava impossible. Allò es trobava al cel. Però Tschering tenia raó, tal com vam comprovar a l'alba. La foscor ens havia fet oblidar l'acusat pendent de la muntanya i les seues aclaparadores dimensions. El foc que havíem albirat brillava a uns set-cents o huit-cents metres sobre nosaltres, però el Kangteka en feia més de set mil.

Vicent Muñoz Puellas, *El lleopard de les neus*, Tabarca

Activitats d'Expressió i Interacció Escrites

Després de la pertinent explicació relacionada amb l'àmbit literari i els textos narratiu i descriptiu, us presentem una sèrie de propostes de redacció, algunes aparegudes en convocatòries anteriors de la JQCV, per tal de posar en pràctica allò explica. Llegiu bé l'enunciat i trieu l'opció que més us agrade.

1. L'ajuntament de la vostra localitat ha iniciat una campanya publicitària per a eradicar els mals hàbits que impedixen mantindre-la neta. Atés que les campanyes més clàssiques no han sigut efectives, la regidoria de serveis municipals ha decidit presentar una campanya d'impacte que, amb un to irònic, mostrarà diverses situacions tipus que exemplifiquen els mals hàbits.

Els pòsters d'aquesta campanya ja han sigut dissenyat i aprovats, i ara cal acompanyar-los de **relats breus**, amb un registre fresc i impactant, que es publicaran en la premsa local gratuïta. Trieu un d'aquests tres pòsters i redacteu, mantenint el mateix **to irònic** de la campanya, la història del personatge responsable que hi ha darrere de cada situació exemplificada. (170-190 paraules. Aparegut a la **JQCV**, juny de 2019)

*MENINFOT

Aprofita que ningú mira per a tirar les burilles al terra.

*PIXACANTONS

No sol portar el seu gos a un pipicà ni es molesta a usar una botella amb aigua i sabó per a netejar el que embruta.

*COCTELER

No li importa molt barrejar envasos, vidre i fem orgànic.

2. Imagine's que hi ha una crisi greu d'una font d'energia en el món. Escriga un text en què explique la vida en eixes condicions. Hi heu d'incloure les següents idees en un màxim d'entre 200 i 220 paraules (aparegut a la **JQCV, juny de 2010**):
- Escassetat d'electricitat
 - Causes de la crisi
 - Mode de vida
 - Canvis produïts en la vida quotidiana
 - Alternatives
3. D'ací a poques setmanes el vostre millor amic o la vostra millor amiga farà 40 anys. És una data ben assenyalada, i per això els seus pares han preparat una festa i us han demanat que redacteu un discurs que haureu de llegir durant la celebració. Volen que siga un discurs emotiu, que li toque la fibra sensible, i amb tocs d'humor. Haureu de tractar els punts següents (entre 200 i 220 paraules; aparegut a la **JQCV, novembre de 2019**):
- Presentació de l'amic o l'amiga al públic assistent
 - Relat de les anècdotes més remarcables que heu viscut junts
 - Com preveieu que serà el futur de l'amic o l'amiga?
4. Una vegada vist com funciona el text descriptiu el posarem en pràctica. Per a açò us proposem dues tasques diferents, de les quals podeu realitzar-ne una o ambdues. Heu de redactar un text descriptiu tot tenint en compte les instruccions que se us indiquen. El text ha de tenir un màxim d'entre 170-190 paraules.
- a) Sou un agent immobiliari i treballeu per a una immobiliària a la qual un client a fet l'encàrrec de llogar una vivenda. El client us ha informat que el pis, siti al centre de la ciutat de València, ha estat recentment reformat. És per això que us ha establert el preu del lloguer en 900€ mensuals. Redacteu el text de l'anunci que es publicarà en la pàgina web així com en les xarxes socials, tot tenint en compte el plànol del pis.

- b) Continueu aquesta narració tot descrivint la casa on es troba el protagonista:

«La boira havia fet acte de presència i l'ambient havia quedat enterbolit. D'entre les cortines del finestral hi penetrava, pàl·lidament, la llum de la lluna, de manera que quedava l'estança sota la penombra de la nit. La fredor de l'atmosfera i l'olor de tancat i d'humitat l'erigonava la pell. L'aspecte d'aquella casa era...»